

Život jako „cesta“

Některé metafory mohou mást, protože nejsou obrněny proti nepochopení. Přirovnání života k cestě je celkem zaběhané, ale je zároveň zatížené obrazem, který nás nutí k rozlišení cesty od toho, kdo po ní jde, eventuálně cestování, jehož aktivním subjektem je „někdo“ (např. „já“) – a to jako by ten kdo cestuje, sám nebyl tou cestou. Ten způsob vyjádření je velice zatížen a vlastně vůbec nesnese náležité kritické ohledání. Kdo cestuje, pohybuje se – a my si to hned představujeme tak, že je to jako když se koule kutálí nebo kámen když se valí s kopce: to, kdo se pohybuje, zůstává uprostřed toho pohybu jakoby bez pohybu, je na konci toho pohybu týmž, kým byl na jeho počátku. Rádl na tuto kuriozitu upozornil (v DF II) upozornil: to, **co** se vyvíjí (co se pohybuje), se nevyvíjí (nepochybuje). To je ovšem velmi povrchní pohled na každodennost; jde-li o nějakou velikou nebo velmi náročnou a mimořádnou cestu (a nikoli o naše běžné každodenní pochůzky), ukáže se něco jiného: velká cesta mění dost významně toho, kdo ji podniká resp. podnikl. A tak to je i s tím „životem“ jakožto cestou. Životě nezůstává ten, kdo žije, beze změny, to jak žije a co prožívá, má zásadní vliv na něho samého, protože ho to mění – buď k lepšímu nebo k horšímu. Vlastně bychom mohli říci, že člověk je sám svým životem, je totožný se svým životem. Ovšem to by byl zase opačný extrém, totiž že bychom všechny nahodilost, k nimž v našem životě (a v životě každého člověka) dochází, s tím žijícím člověkem identifikovali, eventuálně že bych okolnosti chtěli nakonec činit odpovědnými za to, kdo byl do nich nějak zasazen a kdo se v nich musel s nimi vyrovnat. Tak tomu ovšem není: právě proto, že záleží na tom, jak se člověk s okolnostmi vyrovnává, má veliký vliv na tom, kým se stává a kým je.

(Písek, 090319-3.)